

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**

z dnia 9 listopada 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w m. st. Warszawie z Henryka Jędrzejowskiego na Rtm. Zbigniewa Dunin – Wąsowicza.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada m. st. Warszawy nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Henryka Jędrzejowskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do

organu nadzoru w dniu 9 listopada 2017 r. (pismo z dnia 9 listopada 2017 r. znak: BUW-940-229(2)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Henryka Jędrzejowskiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Henryk Jędrzejowski (1897-1937) to fizyk, działacz ruchu robotniczego znany pod pseudonimem Henryk Kaniowski. Urodził się w Londynie, w 1905 r. wraz z rodzicami wrócił do Krakowa. Uczył się w Gimnazjum im. S. Staszica w Zakopanem. W czasie I wojny światowej walczył w I Brygadzie Legionów Polskich, służył w 1. Pułku Ułanów. Podczas kryzysu przysięgowego w 1917 r. został internowany. Po zwolnieniu w 1918 r. kontynuował przerwana naukę, ale już w gimnazjum Władysława Giżyckiego. Następnie studiował na wydziale elektromechanicznym Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie. Przez prawie trzy lata był w niej asystentem w pracowni fizycznej oraz chemicznej. Wtedy też zbliżył się do PPS-Opozycji i wraz z nią w maju 1920 r. przeszedł do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski. Po ukończeniu studiów od 1923 r. zatrudniony był w Pracowni Radiologicznej im. M. Kernbauma Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, prowadząc badania naukowe z zakresu parowania węgla w wysokich temperaturach. Jako wybitnego specjalistę w dziedzinie promieniotwórczości typowano go na przyszłego kierownika Oddziału Fizyko-Chemicznego projektowanego Instytutu Radowego. Wiedzę pogłębiał m.in. w L'Institut du Radium w Paryżu, korzystając z osobistego poparcia Marii Skłodowskiej-Curie. W 1927 r. doktoryzował się. Kiedy powrócił do kraju na Uniwersytecie Warszawskim nostryfikował dyplom oraz został członkiem Polskiego Towarzystwa Fizycznego. W latach 1927-1933 pracował jako nauczyciel fizyki, chemii i matematyki w I Miejskiej Szkole Rzemiosł im. S. Konarskiego w Warszawie. Opublikował 19 prac dotyczących badań nad promieniotwórczością, a najwybitniejsza to *Wyznaczenie ładunku promieni alfa wysyłanych przez gram radu w ciągu sekundy*. Nie zaprzestał działalności politycznej, w latach 1931-1932 był agitatorom swojej partii wśród stołecznej inteligencji. 15 sierpnia 1932 r. pod zarzutem pełnienia funkcji sekretarza Centralnego Wydziału Zawodowego KPP został osadzony w więzieniu śledczym przy ul. Daniłowiczowskiej. Po trzech miesiącach, dzięki staraniom matki, został zwolniony za kaucją. W następnym roku, za zgodą partii, udał się do ZSRR, by tam oddać się pracy naukowej i dydaktycznej. Zamieszkał w Moskwie i pod pseudonimem podjął pracę w doświadczalnej radiostacji. W 1937 r. został zamordowany podczas jednej z „czystek” stalinowskich. Pośmiertnie został zrehabilitowany w 1956 r.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Henryka Jędrzejowskiego na ulicę Rtm. Zbigniewa Dunin – Wąsowicza.

Zbigniew Dunin-Wąsowicz (1882 - 1915) – polski dowódca wojskowy, rotmistrz Legionów Polskich, zginął dowodząc słynną szarżą pod Rokitną. Po ukończeniu korpusu kadetów poświęcił się zawodowej służbie wojskowej. Objął dowództwo oddziału Sokołów Konnych przy oddziałach Piłsudskiego. Brał udział w potyczkach w okolicy Kielc. Po połączeniu jego oddziału z oddziałem Władysława Beliny-Prażmowskiego został oddelegowany z powrotem do Krakowa w celu organizowania i szkolenia kolejnych oddziałów kawalerii Legionów Polskich. Sformował 2 i 3 szwadron kawalerii Legionów Polskich. Objął dowództwo 2 szwadronu, który skierowano na Węgry i włączono w skład II Brygady Legionów Polskich. W uznaniu zasług, głównie w czasie walk pod Cucyłowem został mianowany na rotmistrza kawalerii. Walczył w czterodniowej bitwie II Brygady pod Mołotkowem. Brał udział w kampanii na Huculszczyźnie, walczył na Bukowinie i we wschodniej Małopolsce.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera

